

Можаровський В. В.,
магістрант факультету лісового господарства
Андрєєва О. Ю.,
к.с.-г.н., доцент кафедри експлуатації лісових ресурсів
Житомирського національного агроєкологічного університету, м. Житомир

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СЕЗОННИЙ РОЗВИТОК ДУБОВОЇ ДВОПЛЯМИСТОЇ ВУЗЬКОТІЛОЇ ЗЛАТКИ

Дубова двоплямиста вузькотіла златка заселяє ділянки стовбурів із товстою та перехідною корою до висоти 15 м, основи скелетних гілок товщиною понад 10 см, товсті корені на глибині до 30 см, але надає перевагу окоренковій частині дерев. Самка відкладає яйця в щілини кори або на її поверхню з освітленої сторони свіжих дубових пнів. Личинки розвиваються під корою. Молоді жуки при додатковому живленні обгризають листя та молоду кору дуба.

Дослідження біологічних особливостей дубової двоплямистої вузькотілої златки проведено нами шляхом розтинання пнів на свіжому зрубі. При аналізі пнів на зрубі 2018 року, проведеному у 2019 році ходи дубової двоплямистої вузькотілої златки було виявлено під корою 65 % проаналізованих пнів дуба, гіфи опенька – під корою 20 % пнів, а 15 % пнів не були пошкодженими та містили поросль.

За нашими дослідженнями на свіжому зрубі того ж року літ дубової двоплямистої златки розпочався 20 травня. Перших личинок завдовжки 10 мм, що живилися у лубі, було виявлено у липні (табл. 1). Найбільшу щільність личинок відмічено у серпні (18–20 шт. /дм²).

На одному із пнів, що були досліджені, в корі та під нею ми виявили 6 поселень златок загальною площею близько 3 дм², що сягало 10 % від усієї бічної поверхні пня. Сумарна кількість личинок на цьому пні становила 54 особи різного віку, а їх довжина коливалася від 1,5 до 3,2 см.

Таблиця 1

Динаміка розвитку личинок дубової двоплямистої вузькотілої златки

Період обліку	Місце розвитку	Максимальна щільність личинок шт. / дм ²	Довжина личинок, мм
I половина липня	Луб	14	до 10
II половина липня	Луб	11	10–15
I половина червня	Луб	18	15–18
II половина червня	луб, кора	15	20–30
I половина серпня	луб, кора	18	18–25
II половина серпня	луб, кора	20	20–25
I половина вересня	луб, кора	12	20–30
Кінець вересня	Кора	14	28–32

Погодні умови кінця літа та початку осені сприяли розвитку личинок златок. Незважаючи на різні терміни відкладання яєць жуками і різноманітний віковий склад личинок, чітко простежується тенденція до збільшення розмірів останніх (див. табл. 1).

Наприкінці вересня всі личинки златок знаходилися у корі в характерному положенні, що свідчило про закінчення живлення й готування до зимівлі.

Фенологічний календар розвитку дубової двоплямистої вузькотілої златки наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Фенологічний календар розвитку дубової двоплямистої вузькотілої златки

Стадії,	Розвиток за місяцями та декадами																				
	IV			V			VI			VII			VIII			IX			X		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
личинка*	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
лялечка				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
імаго						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						
яйце							•	•	•	•	•	•	•	•	•						
личинка									–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Умовні позначення: + імаго; • – яйце; – – личинка; 0 – лялечка; * – личинка після зимівлі.

Терміни розвитку цього виду дуже близькі до термінів розвитку дубового заболонника. Личинки зимують, весною продовжують живлення, а потім лялькуються. Перші жуки з'являються у другій половині травня. Останні жуки трапляються у серпні.